

Nozaru ekspertu padomju darbības apkopojums 2024.gadā

Latvijas Darba devēju konfederācija, atbilstoši Profesionālās izglītības likuma 12.panta 5.daļai 2024.gadā ir īstenojusi tai likumā deleģēto funkciju vienpadsmit nozaru ekspertu padomju darbības koordinēšanā. Nozaru ekspertu padomēs ir apvienojušies 232 locekļi.

Īstenotie pasākumi darba devēju iesaistei izglītības nozares pilnveidei

Lai nodrošinātu darba devēju iesaisti izglītības nozares aktuālo jautājumu risināšanā, 2024.gadā tika organizētas divas tiešsaistes konferences.

2024. gada 6. jūnijā Latvijas Darba devēju konfederācija organizēja Nozaru ekspertu padomju (NEP) tiešsaistes konferenci “Datos balstīta prasmju un darba tirgus attīstība Latvijas ekonomikas izaugsmei”, kas turpināja iepriekšējā gadā identificētos izaicinājumus pieaugušo izglītības jomā. Konferencē piedalījās Latvijas Bankas, Ekonomikas ministrijas, Vienotā pakalpojumu centra, uzņēmēju pārstāvji un starptautiskie eksperti. Kopā konferencē piedalījās 152 dalībnieki.

2024.gada 28.novembrī LDDK organizēja NEP tiešsaistes konferenci “Vai digitālās prasmes ir ceļš uz efektivitāti?”. Konferences laikā darba devēji un izglītības nozares pārstāvji risināja izaicinājumus, kas saistīti ar ražošanas un pakalpojumu nozaru automatizāciju, aizvien plašāku dažādu mākslīgā intelekta (MI) risinājumu attīstību, un ar šiem izaicinājumiem saistīto darba devēju piedāvājumu un darbinieku vēlmi mācīties un elastīgi adaptēties izmaiņām tehnoloģiju lietošanai.

Nozaru atbalstam sadarbībā ar partneriem tika organizēti arī nozaru pasākumi.

2024.gada 5.martā notika NEP vadītāju tikšanās ar Ekonomikas ministriju par kopīgiem izaicinājumiem cilvēkkapitāla attīstības jomā un nozaru līdzdalības iespējām valsts rīcībpolitikas veidošanā.

2024.gada 8.maijā sadarbībā ar Valsts izglītības satura centru notika tiešsaistes seminārs NEP locekļiem - profesionālās kvalifikācijas eksāmenu komisijas ekspertiem par eksāmenu norises normatīvo regulējumu.

2024.gada 4.jūnijā sadarbībā ar Valsts izglītības satura centru notika tiešsaistes seminārs NEP deleģētajiem PKE ekspertiem un izglītības iestādēm par Smago spēkratu atslēdznieka un Smago spēkratu mehāniķa PKE.

Iesaiste projektos

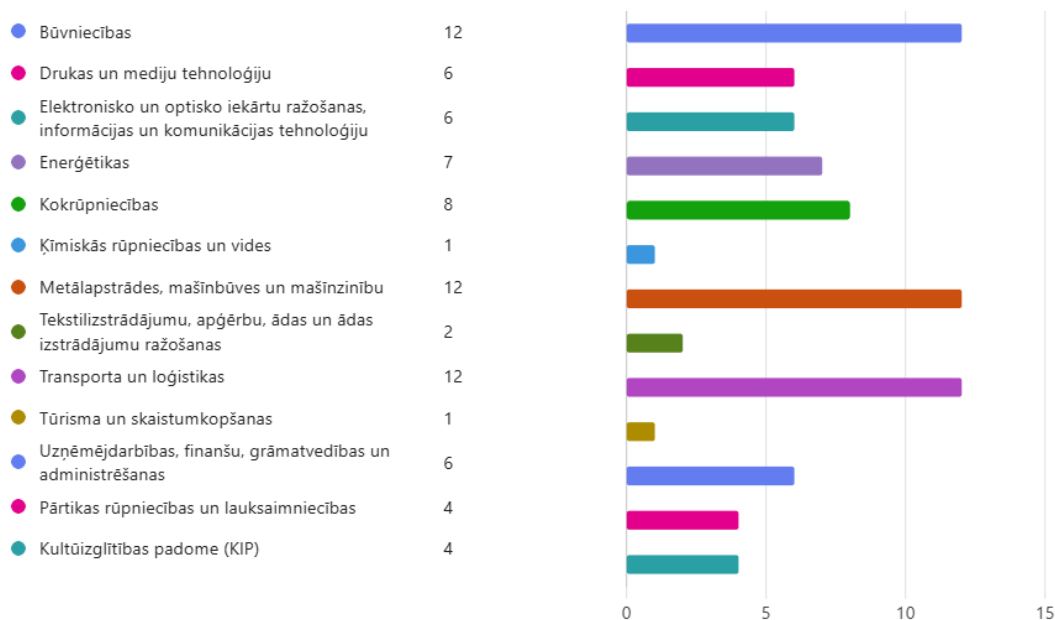
LDDK 2024.gadā ir nodrošinājis NEP sekretariāta un padomju locekļu dalību divos projektos.

Projekta “Profesionālo kvalifikāciju sistēmas attīstība izglītības kvalitātes nodrošināšanai” (vienošanās Nr. 4.2.2.9/1/24/I/001) īstenošanas posmā no 2024.gada septembra līdz decembrim nodrošināta NKS aktualizācija enerģētikas (inženiersistēmu izbūves un ekspluatācijas sektors enerģētikas un būvniecības nozarēs), kokrūpniecības un metālapstrādes, mašīnbūves un mašīnzinību (metālapstrādes un mašīnbūves sektors) nozarēs.

Projekta ES Erasmus+ FORWARD-LOOKING PROJECTS, KA3, E+; LOT3 finansējuma programmas projekta “Green Micro Credentials pathways: Upskill and Reskilling Low Skilled Adults for Lifelong Learning (GreenMICRED Pathways)” (Nr. 101087539) ietvaros NEP sekretariāts ir iesaistījies būvniecības nozares mācību materiālu un mācību programmas izveidei ilgtspējas un zaļo prasmju atbalstam. Projekts tiek īstenots sadarbībā ar Valsts izglītības satura centru un Rīgas Būvniecības koledžu Latvijā, kā arī citiem partneriem Īrijā, Zviedrijā, Bulgārijā.

NEP darbības izvērtējums

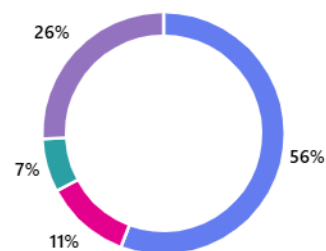
NEP sekretariāts līdz 2025.gada 17.janvārim ir veicis nozaru ekspertu padomju locekļu aptauju, lai izvērtētu darbības efektivitāti un prioritāros darbības virzienus 2025.gadam. Kopā aptaujā piedalījušies 64 dalībnieki, kas ir 27% no visiem NEP locekļiem. Aptaujas ietvaros plašākā pārstāvniecības ir bijusi no būvniecības, transporta un loģistikas, kā arī kokrūpniecības NEP. Šādas pārstāvniecības pamats ir ne tikai konkrēto NEP locekļu skaits, bet arī plaša iesaiste attīstības projektos. Līdz ar to papildu iesaistes atbalstu 2025.gadā sekretariāts plāno tām NEP, kuru iesaiste ir zema, t.sk., plānojot un nodrošinot jauno NEP locekļu mācības un atbalstu pirmajā darbības gadā (skat., 1.attēls).

1.att. Aptaujas dalībnieki sadalījumā pa NEP.

Vienlaikus aptauja uzrāda, ka viedokļa sniegšanā aktīvākie ir bijuši darba devēji, kas kopā ar iesaistītajām izglītības iestādēm faktiski veido vairāk kā 80% no aptaujas dalībniekiem. Attiecīgi turpmākajā izvērtējumā nepieciešams gūtās atziņas un ieteikumus vērtēt kā tautsaimniecības nozaru un izglītības nozares sadarbības priekšlikumus, kas ir tiešais NEP darbības fokuss (2.att.).

Darba devējs vai profesionālā organizācija	39
Darba ņēmējs vai arodbiedrība	8
Valsts pārvalde	5
Izglītības iestāde	18
Other	0

2.attēls. Aptaujas dalībnieki sadalījumā pēc pārstāvniecības veida.

Vērtējot NEP funkciju izpildi, aptaujas dalībnieki norāda uz būtisku un veiksmīgu 2025.gadā novērtē tieši iesaisti profesionālās izglītības programmu plānošanā (t.sk., izglītojamo skaita tendenču saskaņošanā), kā arī NKS aktualizāciju un atzinumu sniegšanu par profesiju standartiem (3.att.). Vienlaikus šo funkciju izpildē NEP ir iniciējuši arī turpmāku saskaņošu par kopējo izglītojamo skaitu programmās un maznozīmīgu izmaiņu apstiprināšanu uzņemšanas procesā bez atkārtotas saskaņošanas. Vienlaikus, vērtējot sniegtās atbildes un iniciēto nepieciešamību, rast risinājumu DVB attīstībai, NEP sekretariāts un LDDK ir iekļāvis 2025.gada darba prioritātēs darba devēju izstrādātu piedāvājumu par DVB īstenošanu un priekšlikumus par finansēšanu, mudinot sakārtot minētā jautājuma juridisko un ieviešanas aspektu. 2025.gada jūnija NEP konference plānota darba devēju un nozaru diskusijai par darba devēju redzējumu attiecībā uz DVB īstenošanu. Tikpat būtisku nozīmi darba devēji piešķir aktīvākai rīcībai nodarbināto darba tirgus attīstībai, mazinot plaisu starp piedāvājumu un pieprasījumu un 2025.gadā NEP šajā jautājumā plāno iesaistīties, izstrādājot datu analītikas digitālu risinājumu cilvēkkapitāla attīstības tendenču prognozēšanai.

1 2 3 4 5

Dalība PI programmu plānošanā, tai skaitā priekšlikumu sniegšana nozarēm nepieciešamo izglītojamo skaita tendencēm...

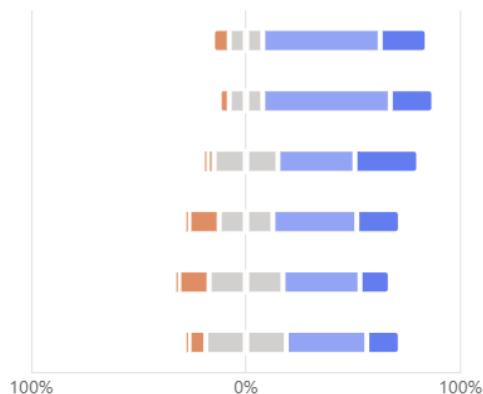
NKS aktualizācija, atzinumu sniegšana par nozarei atbilstošiem profesijas standartiem un tajos ietvertajām PKP

Ekspertu deleģēšana dalībai PI iestāžu akreditācijā, PI programmu licencēšanā, dalībai profesionālās kvalifikācijas eksāmenos

Darba devēju sadarbības ar PI iestādēm DVB mācību atbalstīšanā un prakses organizēšanā veicināšana

Jautājumu risināšana, kas saistās ar nodarbinātību, pieprasījumu un piedāvājumu attiecīgās nozares darba tirgū

Priekšlikumu sniegšana pieaugušo izglītības piedāvājuma veidošanai

3.attēls.

Funkciju izpildes novērtējums.

NEP funkciju novērtējumā aptaujas dalībnieki tika aicināti arī izvērtēt un sniegt priekšlikumus turpmāk veicjamiem pasākumiem, lai nodrošinātu veiksmīgāku iesaisti NEP likumā noteikto uzdevumu izpildē. Zemāk apkopoti vairāki priekšlikumi un attiecīgi plānotās darbības to ieviešanai:

- 1) Vienotas prakses ieviešana NEP – 2025.gadā līdz 2025.gada 30.jūnijam plānots izstrādāt un iesniegt saskaņošanai PINTSA atjaunotus NEP nolikumus, t.sk., īstenojot diskusiju par labākās pieredzes izmantošanu NEP darbības organizācijā;
- 2) Datu pieejamības nodrošinājums, analītikas nepieciešamība - 2025.gada 1.ceturknī tiek plānota darba sanāksme ar Centrālo statistikas pārvaldi, īstenojot un vienojoties par datu kopām, kas var tikt nodrošinātas cilvēkkapitāla tendenču analītikai LDDK un NEP;
- 3) Izglītības finansēšanas modeļa pilnveide un finansējuma nodrošinājums - LDDK un NEP ir iesaistīti profesionālās izglītības finansēšanas modeļa izstrādē, tiek plānots kopējos priekšlikumus izstrādāt līdz 2025.gada 31.maijam;
- 4) Mērķtiecīga izglītības programmu piedāvājumu pārskatīšana gan sākotnējā izglītībā, gan pieaugušo izglītībā, lai piedāvājums atbilstu tautsaimniecības vajadzībām, nevis balstītos kvantitatīvajos datos par tās dalībniekiem - attiecībā uz šo priekšlikumu nepieciešama plašāka diskusija NEP ietvaros, attiecīgi risinājumi tiks veidoti balstoties uz iegūtajiem viedokļiem;
- 5) NKS un PKP aktualizācija - NEP ir iesaistījušies projektā, nodrošinot NKS aktualizāciju MMM NEP, E NEP un K NEP.

Detalizēti priekšlikumi apkopoti aptaujas kvantitatīvajā izvērtējumā.

Attiecībā uz NEP sekretariāta darbības izvērtējumu, sniegts pozitīvs novērtējums. 2025.gadā NEP sekretariāts pilnveidos elektroniskās saskaņošanas procedūras regulējumu (4.att.).

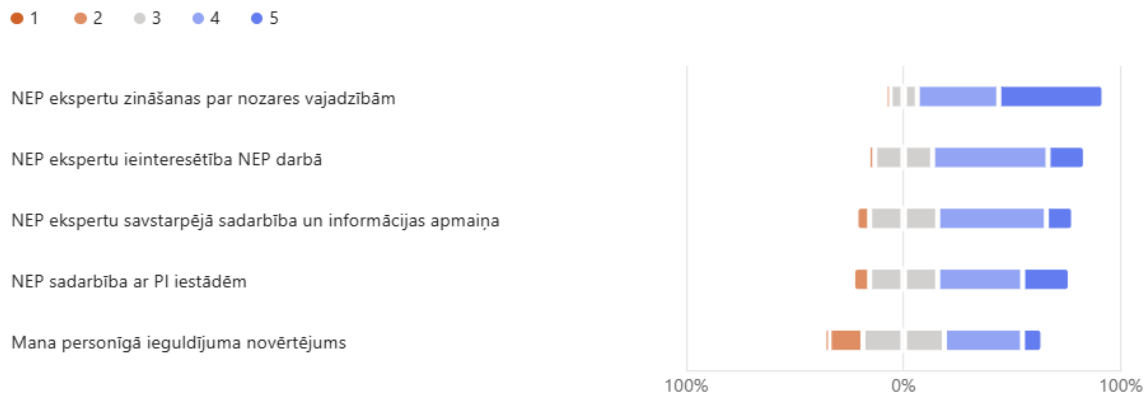

4.attēls. NEP

sekretariāta darbības izvērtējums.

Balstoties uz sekretariāta darbības pozitīvu novērtējumu, vienlaikus saņemti arī priekšlikumi klātienes sēžu biežākai organizēšanai, kas tiks saskaņoti katrā NEP. Priekšlikumi attiecībā uz sēžu norisi skar arī plānoto sēžu skaitu un jautājumu konsolidāciju sēžu satura plašākam tvērumam. Norādīts, ka būtiska ir savlaicīga informācijas aprīte par darba kārtībā iekļautiem jautājumiem (t.sk., to aktualitāte) un savlaicīga protokolu saņemšana NEP vajadzībām. Minētie priekšlikumi tiks izvērtēti un apspriesti arī plānoto NEP nolikumu izstrādes procesā.

Līdzīgi kā citos gados tiek norādīts, ka NEP locekļiem nepieciešams plašāks metodiskais atbalsts izglītības jautājumos, īpaši attiecībā uz juridiskiem vai sistēmiskiem aspektiem un šī atbalsta nodrošināšanai 2025.gadā plānots, ka NKS un PKP aktualizācijai tiks piesaistīti moderatori.

5.attēls. NEP ekspertu darbības novērtējums.

Salīdzinoši līdzīgi novērtēta arī pašu NEP darbības kvalitāte 2024.gadā, akcentējot NEP ekspertu zināšanas nozarē un ieinteresētību NEP darbībā (5.att.). Vienlaikus, līdzīgi kā 2023.gadā, aptaujas dalībnieku vidējais novērtējums par personisko ieguldījumu ir kritiskāks. Lai stiprinātu sadarbības formas 2025.gadā NEP sekretariāts ir ieviesis NEP vadītāju pieredzes un viedokļu apmaiņas klātienēs sanāksmes, tādējādi veidojot plašāku sadarbību starp NEP.

NEP ietekmes jomā joprojām 2024.gadā pozitīvi tiek vērtēta to ietekme uz izglītības atbilstību darba tirgus prasībām, taču kritisks vērtējums ir par NEP ietekmi lēmumupieņemšanā, ko īsteno valsts pārvalde un izglītības iestādes (6.att.).

8. NEP ietekme.

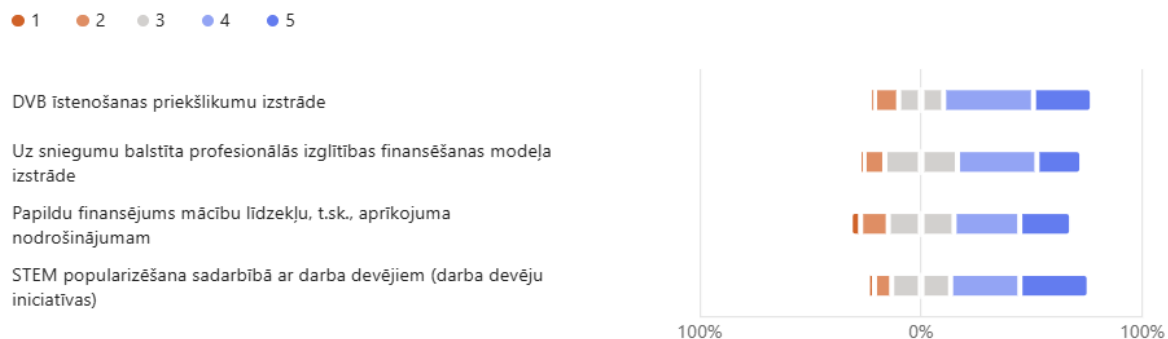
Lūdzu, novērtējiet NEP darbības ietekmi 5 punktu skalā, kur 5 nozīmē liela ietekme, 4 - drīzāk liela, 3 - vidēja, 2 - drīzāk maza, 1 - ļoti maza!

6.attēls. NEP

ietekmes novērtējums.

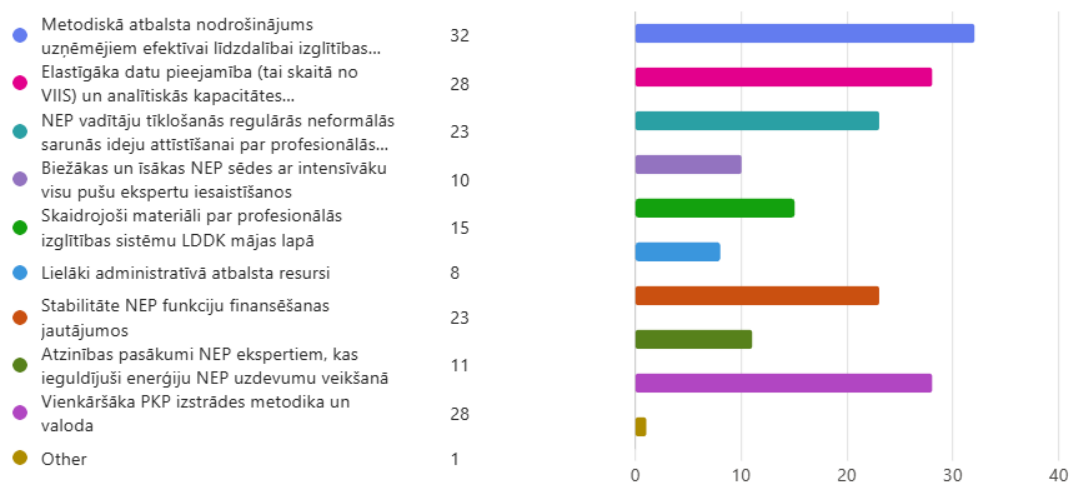
Vienlaikus vērtējot tās prioritātes, kurās NEP vēlas panākt izmaiņas vai pilnveidojumus, no izvēlētajām prioritātēm to novērtējums ir vienlīdzīgs. Līdz ar to darbības prioritātēs tiks iekļautas visas izvirzītās prioritātes - līdzdalība DVB attīstībā, finansējuma modeļa pārmaiņas, finansējums mācību līdzekļu nodrošinājumam un STEM popularizēšana (7.att.).

7.attēls. NEP

darbības prioritātes.

Lai radītu priekšnoteikumus NEP kapacitātes attīstībai, sekretariāts arī apkopoja priekšlikumus, kuriem var būt ietekme uz NEP darbību (8.att.), kā prioritātes tiek norādīts metodiskā atbalsta nodrošinājums uzņēmējiem, datu pieejamība un vienkāršotas PKP metodikas izveide. Metodiskā atbalsta nodrošināšanai plānots turpmāk izmantot Valsts izglītības attīstības aģentūras atbalstu, datu pieejamībai - monitoringa instrumentus un statistikas datus. Attiecībā uz metodikas vienkāršošanu, NEP sekretariāts ir uzsācis diskusiju un turpinās to 2025.gadā.

8.attēls.

Prioritārās darbības NEP attīstībai.

Detalizēti pārskati par NEP darbību pievienoti pielikumos.